

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 17.9.2007
KOM(2007) 524 lõplik

KOMISJONI KOLMAS ARUANNE

**mis põhineb nõukogu 29. mai 2000. aasta raamotsuse (võltsimisvastase kaitse
tugevdamiseks kriminaal- ja muude karistuste abil seoses euro kasutuselevõtmisega)
artiklil 11**

{SEC(2007)1158}

KOMISJONI KOLMAS ARUANNE

mis põhineb nõukogu 29. mai 2000. aasta raamotsuse (võltsimisvastase kaitse tugevdamiseks kriminaal- ja muude karistuste abil seoses euro kasutuselevõtmisega) artiklil 11

1. RAAMOTSUSE EESMÄRK

Et tagada kogu Euroopa Liidus kriminaalõiguse kaudu euro tõhustatud ja ühtlustatud kaitse, võttis nõukogu 29. mail 2000. aastal vastu raamotsuse 2000/383/JSK¹ võltsimisvastase kaitse tugevdamiseks kriminaal- ja muude karistuste abil seoses euro kasutuselevõtmisega. Otsust on muudetud 6. detsembri 2001. aasta raamotsusega 2001/888/JSK², millega lisati säte teises liikmesriigis tehtud süüdimõistvate kohtuotsuste vastastikuse tunnustamise kohta, et teha kindlaks varasemat karistatust.

Pärast raha võltsimise vastu võitlemist käsitleva Genfi 1929. aasta konventsiooni³ ratifitseerimist valitses liikmesriikide õigusaktides juba teatav ühtsus. Eurot puudutava raamotsuse konkreetseks eesmärgiks on täiendada praegu liikmesriikides 1929. aasta konventsiooni kohaselt ettenähtud kriminaalkaristusi ning määratleda teatud õigusrikkumised, mida lisaks otsesele raha võltsimisele tuleb pidada karistatavaks.

2. ARUANDE EESMÄRK

Raamotsuse artikli 11 lõike 2 kohaselt võttis komisjon 13. detsembril 2001. aastal vastu raamotsuse elluviimist hõlmava aruande⁴, milles kirjeldati üksikasjalikult ülevõtmiskohustusi ja meetmeid, mida liikmesriigid on nende täitmiseks võtnud. Aruandega seotud järeldustes nentis nõukogu, et raamotsuse eesmärk on suures osas saavutatud. Siiski palus nõukogu koostada komisjonil teise aruande, millesse lisataks liikmesriikidelt hiljem saadud täiendav teave. 3. septembril 2003. aastal võttis komisjon vastu teise aruande⁵. 2004. aasta 25. ja 26. oktoobri kohtumisel võttis nõukogu teise aruande teadmiseks ning palus Euroopa Liidu laienemist arvestades komisjonil ette valmistada kolmanda aruande raamotsuse, sealhulgas selle artikli 9a rakendamise kohta.

¹ Nõukogu 29. mai 2000. aasta raamotsus võltsimisvastase kaitse tugevdamiseks kriminaal- ja muude karistuste abil seoses euro kasutuselevõtmisega (EÜT L 140/1, 14.6.2000, lk 1).

² Nõukogu 6. detsembri 2001. aasta raamotsus, millega muudetakse raamotsust 2000/383/JSK võltsimisvastase kaitse tugevdamiseks kriminaal- ja muude karistuste abil seoses euro kasutuselevõtmisega (EÜT L 329, 14.12.2001, lk 3).

³ Vastavalt 1929. aasta konventsiooni artiklile 23 eeldab konventsiooni ratifitseerimine, et ratifitseeriva riigi õigusaktid ja halduskorraldus vastavad konventsiooni tingimustele.

⁴ KOM(2001) 771 (lõplik).

⁵ KOM(2003) 532 (lõplik).

Käesolev aruanne hõlmab teise aruande järeldestel põhinevat ülevaadet raamotsuse ülevõtmise arengust 15 liikmesriigis, samuti ülevaadet 12 uue liikmesriigi asjaomastest õigusaktidest. Viimaks hinnatakse käesolevas aruandes üksikasjalikult raamotsuse rakendamist kõigis 27 liikmesriigis.

Komisjon saatis kõigile liikmesriikidele küsimustikud, mille koostamisel lähtuti eelmises aruandes täheldatud erinevustest. Erandiks oli Saksamaa, kes oli teabe juba edastanud. Kaksikümmend liikmesriiki edastasid komisjonile nende sätete teksti, mille alusel võeti nende riikide õigusse üle raamotsusest tulenevad kohustused. Kaheksa liikmesriiki (Bulgaaria, Hispaania, Iirimaa, Itaalia, Madalmaad, Malta, Rumeenia ja Soome) ei andnud komisjoni kirjale ametlikku vastust. Sellest hoolimata sai komisjon enda käsutusse teabe Bulgaaria, Hispaania, Itaalia, Madalmaade ja Malta õigusaktide kohta. Komisjonile antud teabe põhjalikkuses oli arvestatavaid erinevusi. Sellest hoolimata koostati teabe põhjal aruanne, mida täiendati vajaduse ja võimaluse korral avalike allikatega.

3. RAAMOTSUSE RAKENDAMISEKS VÕETUD RIIKLIKUD MEETMED

3.1. Raamotsuse ülevõtmise areng 15 liikmesriigis (Lisa – tabel 1)

3.1.1. Üldised süüteod – artikkel 3

Pärast Hispaania karistusseadustiku muutmist on kõik raamotsuse artikli 3 lõike 1 punktides a, b ja c kirjeldatud tegevused karistatavad. Võltsimist käsitleva selgesõnalise sätte kohaselt loetakse süüteoks ka kaasosalus rikkumises. Lisaks sisaldub Hispaania õigusaktides selgesõnaline säte, millega nähakse ette karistus raha võltsimiseks vajalike tööriistade ja muude esemete valmistamise, saamise või hankimise eest (artikli 3 lõike 1 punkt d).

3.1.2. Täiendavad süüteod – artikkel 4

Hispaania karistusseadustik keelab raha võltsimise, viitamata eraldi seaduslike seadmete kasutamisele. Prantsuse karistusseadustikus on selgesõnaliselt keelatud raha ebaseaduslik valmistamine seaduslike seadmete või vahendite abil raamotsuse artikli 4 tähenduses.

3.1.3. Karistused – artikkel 6

Rootsi ja Soome õigusakte ei ole veel muudetud. Seega nähakse nendes riikides ette vähemalt kaheksa aasta pikkune maksimumkaristus üksnes raskete rikkumiste korral. Hispaania õigusaktide kohaselt määratakse raamotsuse artikli 3 lõike 1 punktis a kirjeldatud kuriteo korral karistus pikkusega 8 kuni 12 aastat.

3.1.4. Juriidiliste isikute vastutus ja neile kohaldatavad karistused – artiklid 8 ja 9

Austria, Hispaania ja Luksemburgi õigusaktide kohaselt kohaldatakse juriidilisele isikule üldist kriminaalvastutust iga kord, kui üks selle esindusorganitest paneb toime riiklikus õigusaktis kirjeldatud ja karistatava rikkumise. Austria õigusaktide kohaselt mõistetakse kriminaalkaristusena välja rahatrahv. Hispaania ja Luksemburgi õigusaktides on seevastu ette nähtud ettevõtte ajutine või lõplik sulgemine, äriühingu laialisaatmine ja selle tegevuse peatamine. Muid karistusi ei ole ette nähtud. Ehkki Portugal läkitas raamotsuse ülevõtmise kohta vastuse, ei sisalda see mingit teavet ega

arvandmeid juriidiliste isikute kriminaalvastutust käsitlevate õigusaktide eelnõude väljatöötamise kohta. Ühendkuningriigilt saadud vastuse põhjal ei plaani riik vastu võtta eraldi seadust, millega nähtaks ette juriidiliste isikute kriminaalvastutuse mõiste, sest tsiviilõiguses eksisteeriv kuritegeliku hooletuse mõiste võimaldab artikli 8 lõikes 2 sätestatu elluviimist.

3.1.5. Territoriaalne kohaldamine – artikkel 10

Ühendkuningriigi ametiasutustelt pole saadud teavet Gibraltaril raamotsuse elluviimiseks mõeldud määruse projekti arengu kohta.

3.2. Raamotsuse ülevõtmise areng 2004. ja 2007. aastal ühinenud 12 liikmesriigis

3.2.1. 1929. aasta konventsiooni ratifitseerimine – artikkel 2 (Lisa – tabel 2)

Kaheksa liikmesriiki (Eesti, Küpros, Leedu, Läti, Poola, Slovakkia, Tšehhi Vabariik ja Ungari) on teatanud, et nad on juba Genfi konventsiooni osalised. Vastavalt komisjoni talitustele edastatud teabele on Genfi konventsiooni ratifitseerinud ka Bulgaaria ja Rumeenia ning Sloveenias on ratifitseerimisprotsess käimas. Malta kohta pole komisjon sellekohast teavet saanud.

3.2.2. Üldised sätteod – artikkel 3 (tabel 3)

Kuritegude peamisi elemente käsitlev raamotsuse artikkel 3 on kaheteistkümnes liikmesriigis üldiselt riiklikesse õigusaktidesse üle võetud. Viies liikmesriigis (Bulgaaria, Küpros, Läti, Slovakkia ja Ungari) kehtivates õigusaktides märgitakse selgesõnaliselt ära kõik kuriteo elemendid, mis moodustavad objektiivselt ja subjektiivselt (tahtluse tegur) artikli 3 lõike 1 punktides a kuni d kirjeldatud rikkumised. Ülejäänud liikmesriikide õigusaktides on järgnevalt loetletud erandid. Leedu õigusaktides ei mainita võltsitud raha ringluselaskmist, vaid üksnes müüki. Seitsme liikmesriigi (Eesti, Läti, Malta, Poola, Rumeenia, Sloveenia ja Tšehhi Vabariigi) õigusaktides ei nimetata selgesõnaliselt võltsitud raha importimist, ekspordimist ja hankimist eesmärgiga lasta see ringlusse. Poola ja Tšehhi Vabariigi õigusaktides on väljendatud selgesõnaliselt, et sellise tegevuse korral esitatakse süüdistus võltsitud raha veo eest. Leedu, Malta ja Rumeenia õigusaktides on väljendatud selgesõnaliselt, et süüdistus esitatakse võltsitud raha omamise eest. Eesti ja Poola õigusaktides ei nähta selgesõnaliselt ette karistust raha võltsimiseks vajalike tööriistade ja muude esemete valmistamise, saamise või hankimise eest (artikli 2 lõike 1 punkt d).

Üksteist liikmesriiki (Bulgaaria, Eesti, Küpros, Leedu, Läti, Poola, Rumeenia, Slovakkia, Sloveenia, Tšehhi Vabariik ja Ungari) on osutanud, et artikli 3 lõikes 1 määratletud tegudele kallutamise, nende tegude toimepanemise katse ja nendes tegudes osalemine on karistatavad vastavalt nende riikide karistusseadustike üldosa sätetele. Lisaks on Poola õigusaktides eraldi säte lõikes 1 mainitud rikkumiste toimepanija abistamise ja varjamise kohta. Malta kohta pole komisjon sellekohast teavet saanud.

3.2.3. Täiendavad sätteod – artikkel 4 (Lisa – tabel 4)

Seitsme liikmesriigi õigusaktidesse on üle võetud artikkel 4, mis muudab karistatavaks raha ebaseadusliku valmistamise seaduslike vahendite või seadmete

abil. Täpsemalt on kolm liikmesriiki (Bulgaaria, Küpros ja Leedu) kooskõlas selle artikliga viinud oma karistusõigusse sisse selgesõnalise sätte, mille alusel kohaldatakse kriminaalvastutust seaduslike vahendite abil pangatähtede või müntide valmistamise korral, kui sellega rikutakse käibelelaskmise reegleid ja tingimusi. Kuus liikmesriiki (Läti, Malta, Poola, Slovakkia, Sloveenia ja Tšehhi Vabariik) on kooskõlas selle artikliga keelanud raha võltsimise, viitamata selleks kasutatud vahenditele ning neid omavahel eristamata. Kolme liikmesriigi (Eesti, Rumeenia ja Ungari) ametiasutused ei ole selle punkti kohta teavet saatnud.

3.2.4. Käibelelaskmata ringluseks mõeldud raha – artikkel 5 (Lisa – tabel 4)

Seitsme liikmesriigi (Küpros, Leedu, Läti, Malta, Poola, Slovakkia ja Ungari) õigusaktide kohaselt hõlmab võltsitud raha mõiste selgesõnaliselt pangatähti ja münte, mida pole veel käibele lastud, kuid mis on mõeldud ringluseks. Tšehhi Vabariigi karistusseadustiku muutmise ettepanekus on selle kohta ette nähtud eraldi sätte. Samas pole selle muudatuse vastuvõtmise kohta teavet edastatud. Sloveenia ametiasutused on viidanud, et raamotsuse artiklis 5 ettenähtud vastutus on tagatud karistusseadustiku artikliga 217, mis käsitleb pettust. Bulgaaria, Eesti ja Rumeenia ametiasutused ei ole selle punkti kohta teavet saatnud.

3.2.5. Karistused – artikkel 6 (lisa – tabel 5)

Üksteist liikmesriiki (Bulgaaria, Küpros, Leedu, Läti, Malta, Poola, Rumeenia, Slovakkia, Sloveenia, Tšehhi Vabariik ja Ungari) on kehtestanud vanglakaristused, mille ülemmäär on vastavalt raamotsuse artikli 6 lõikele 2 vähemalt kaheksa aastat. Siiski nähakse Leedu õigusaktides ette vähemalt kaheksa aasta pikkune maksimumkaristus (antud juhul kümme aastat) vaid juhul, kui rikkumine on laiaulatuslik või puudutab suurt summat. Ungari õigusaktides nähakse vähemalt kaheksa aasta pikkune maksimumkaristus ette pangatähtede võltsimise korral. Müntide võltsimist loetakse väiksemaks rikkumiseks ning selle eest karistatakse seetõttu maksimaalselt viie aasta pikkuse vanglakaristusega. Eesti õigusaktide järgi karistatakse raha võltsimise eest maksimaalselt kuue aasta pikkuse vanglakaristusega üksnes varasema karistatuse või laiaulatusliku võltsimise korral.

Kõik kaksteist liikmesriiki on ette näinud karistused sõltuvalt toimepandud süüteo iseloomust, jaotades raamotsuses käsitletud süüteod rühmadesse. Kaheksas liikmesriigis (Eesti, Leedu, Läti, Rumeenia, Slovakkia, Sloveenia, Tšehhi Vabariik ja Ungari) loetakse raskendavaks asjaoluks seda, kui süütegu puudutab suurt rahasummat või kui selle paneb toime kuritegelik organisatsioon. Seitsmes liikmesriigis (Bulgaaria, Leedu, Malta, Poola, Slovakkia, Sloveenia ja Tšehhi Vabariik) nähakse ette kergem karistus juhul, kui võltsitud raha, mida selle saaja pidas ehtsaks, lastakse uuesti ringlusse. Seda otsust võib põhjendada karistuste proportsionaalsuse põhimõttega. Kõik liikmesriigid on viidanud, et kirjeldatud süütegude korral on võimalik väljaandmine.

3.2.6. Jurisdiktsioon – artikkel 7

Sellest artiklist tuleneva kohustuse on riiklikku õigusse üle võtnud üheksa liikmesriiki (Eesti, Küpros, Leedu, Läti, Poola, Slovakkia, Sloveenia, Tšehhi Vabariik ja Ungari), kuid kolme liikmesriigi kohta (Bulgaaria, Malta ja Rumeenia) polnud sellesisuline teave kättesaadav.

3.2.7. *Juriidiliste isikute vastutus ja neile kohaldatavad karistused – artiklid 8 ja 9 (lisa – tabel 6)*

Raamotsuse artiklid 8 ja 9 on üle võtnud seitse liikmesriiki. Täpsemalt on kolmes liikmesriigis (Poola, Sloveenia ja Ungari) kehtestatud juriidilisele isikule üldine kriminaalvastutus juhul, kui üks selle esindusorganitest sooritab mõnes sellises riiklikus õigusaktis nagu karistusseadustikus kirjeldatud ja selle alusel karistatava rikkumise. Neljas liikmesriigis (Eesti, Küpros, Leedu ja Läti) on kehtestatud juriidilistele isikutele kriminaalvastutus võltsimise korral kitsamas mõistes. Viie liikmesriigi (Eesti, Küpros, Leedu, Läti ja Poola) õigusaktides on karistusena kehtestatud rahatrahvid, tegutsemisõiguse äravõtmine ja laialisaatmine. Sloveenias ja Ungaris kehtivate karistuste kohta pole teavet edastatud. Slovakkia ja Tšehhi Vabariigi ametiasutused on viidanud, et vastuvõtmisel on eelnõu, mis käsitleb juriidiliste isikute kriminaalvastutust karistusseaduses sätestatud konkreetsete rikkumise korral. Bulgaaria, Malta ja Rumeenia ametiasutused ei ole selle punkti kohta asjakohast teavet saatnud.

3.3. Raamotsuse ülevõtmise areng 27 liikmesriigis varasema karistatuse korral – artikkel 9a

Artikkel 9a, mis käsitleb teistes liikmesriikides määratud lõpliku karistuse tunnustamist, et teha kindlaks varasemat karistatust, on üldjoontes üle võetud üheksateistkümmes liikmesriigis. Täpsemalt nähakse viies liikmesriigis (Belgia, Hispaania, Küpros, Madalmaad ja Prantsusmaa) selgesõnaliselt ette teistes liikmesriikides langetatud ja raha võltsimist puudutavate süüdimõistvate kohtuotsuste tunnustamist, et varasema karistatuse korral karistust karmistada. Kaheksa liikmesriigi (Austria, Itaalia, Kreeka, Portugal, Slovakkia, Taani, Tšehhi Vabariik ja Ungari) karistusseadustike üldosas tunnustatakse selgesõnaliselt välismaal langetatud süüdimõistvaid kohtuotsuseid, et võimaldada karistuste karmistamist kõigi süütegude puhul. Viie liikmesriigi (Leedu, Läti, Rootsi, Saksamaa ja Sloveenia) õigusaktides ei mainita selgesõnaliselt välismaal langetatud süüdimõistvaid kohtuotsuseid, kuid viidatakse üldiselt ja eristusi tegemata süüdimõistetu minevikule, mille hulka loetakse kõik eelnevad süüdimõistmised. Saksamaa ametiasutused lisasid oma vastusele ka rea Saksa kohtute otsuseid, et osutada väljakujunenud õiguspraktikale, mis sellist tõlgendust toetab. Eesti ametiasutused viitasid, et teistes liikmesriikides langetatud süüdimõistvaid kohtuotsuseid võetakse arvesse, kuid nad ei edastanud rohkem üksikasju ega kehtivate õigusaktide tekste. Luksemburgi ja Poola ametiasutused nentisid, et seda sätet pole veel üle võetud. Kuus liikmesriiki (Bulgaaria, Iirimaa, Malta, Rumeenia, Soome ja Ühendkuningriik) ei ole asjakohast teavet saatnud.

4. ELLUVIIMISE HINDAMINE

4.1. 1929. aasta konventsiooni ratifitseerimine – artikkel 2

Võttes arvesse teise aruande järeldusi, on 1929. aasta konventsiooniga liitunud kokku 25 liikmesriiki.

4.2. Üldised sätteod – artikkel 3

Võttes muu hulgas arvesse teise aruande järeldusi, selgub, et 27 liikmesriiki on

võtnud vastu seaduse, millega võeti selgesõnaliselt üle raha võltsimise üldmõiste peamised elemendid, mis on määratletud artikli 3 lõike 1 punktides a ja b. Seega võib raamotsuse kasuliku mõju lugeda tagatuks.

Siiski nähakse Leedu õigusaktides ette kriminaalvastutus võltsitud raha müügi eest, mis on kitsam mõiste kui võltsitud raha pettuslik käibelelaskmine. Samas võib arvestada, et sellel piirangul puuduvad praktilised tagajärjed, sest ehtsaks peetuna omandatud võltsitud raha taasringlusse laskmist loetakse eraldi kuriteoks.

Seoses artikli 3 lõike 1 punktiga c loetakse Poola ja Tšehhi Vabariigi õigusaktides karistatavaks võltsitud raha vedu, mis hõlmab üldisema mõistena ka importi ja ekspordi. Leedu, Malta ja Rumeenia õigusaktide kohaselt on karistatavaks tegevuseks võltsitud raha omamine selle ringluselaskmise eesmärgil ja see mõiste hõlmab loogiliselt ka importi ja ekspordi. Selle poolest on raamotsuse kasulik mõju tagatud. Seevastu kahe ülejäänud liikmesriigi (Eesti ja Sloveenia) õigusaktide puhul tuleb tõdeda, et riigi tegevus artikli 3 lõike 1 punkti c ülevõtmisel on olnud puudulik.

Võttes muu hulgas arvesse teise aruande järeldusi, selgub, et praeguseks on 25 liikmesriiki võtnud oma õigusesse korrektelt üle artikli 3 lõike 1 punkti d sätteid, mis käsitlevad raha võltsimisega seotud toiminguid. Et Eesti ja Poola õigusaktides ei leidu ühtegi nimetatud ettevalmistavaid tegusid puudutavat sätet, on raamotsuse ülevõtmine puudulik.

Võttes muu hulgas arvesse eelmise aruande järeldusi, selgub, et 26 liikmesriiki on jõustanud üldsätted, mis käsitlevad vastavalt raamotsuse artikli 3 lõikele 2 nendes tegudes osalemist, nende kallutamist ja nende toimepanemise katset.

4.3. Täiendavad süüteod – artikkel 4

Võttes arvesse teise aruande järeldusi, on raha ebaseaduslik valmistamine seaduslike seadmete abil raamotsuse artikli 4 mõttes karistatav 23 liikmesriigis. Siiski tähendab nimetatud artikli järgimine mitmes liikmesriigis vaid raha võltsimise keelamist, viitamata selleks kasutatud vahenditele ning neid omavahel eristamata.

On soovitatav, et kõigis liikmesriikides võetaks vastu selgesõnaliselt sätteid, mille kohaselt oleks karistatav raha võltsimine seaduslike seadmete abil. Tegelikult saavad artiklis 4 viidatud süütegu toime panna vaid ametiasutuste töötajad, kellel on õigus seaduslikke seadmeid kasutada. Nii võib mõne riigi õiguses kvalifitseerida selliseid tegusid ka kui ametiseisundi kuritarvitamist, millel on *delictum proprium*'i tunnused, s.t seda süütegu võivad toime panna vaid teatud isikud. Et selline süütegu erineb oluliselt võltsimisest, võivad ka määratud karistused olla erinevad. Ehkki liikmesriikides kehtivate sätete sõnastuse ühtsust võib raamotsuse artikli 4 ülevõtmise hindamisel lugeda rahuldavaks, tuleks juriidilise selguse huvides sätestada kõigis liikmesriikides selgesõnaliselt süüdistuse esitamise alus.

4.4. Käibelelaskmata ringluseks mõeldud raha – artikkel 5

Selle sätte eesmärk on määratleda võltsimise mõiste selliselt, et see hõlmaks ka käibelelaskmata raha. Selliste tegude teistsugune kvalifitseerimine (Sloveenia õigusaktid) kaotab sätte kasuliku mõju. Kokku on raamotsuse artikli 5 punktiga b kooskõlas kahekümne kahe liikmesriigi õigusaktid.

4.5. Karistused – artikkel 6

Võttes muu hulgas arvesse teise aruande järeldusi, on 26 liikmesriigi õigusaktid kooskõlas artikli 6 lõikega 2, mille kohaselt peavad artikli 3 lõike 1 punktis a viidatud raha valmistamise või muutmise seotud süüteod olema karistatavad vanglakaristusega, mille ülemmäär on vähemalt kaheksa aastat. Kuigi Leedu, Rootsi ja Soome õigusaktid lisavad karistuse ülemmäära rakendamisele piirava kriteeriumi (süüteo raskus), ei vähenda see raamotsuse artikli 6 tõhusust. Tegelikult langetavad pädevad riiklikud õigusorganid maksimumkaristuse üksnes raske seaduserikkumise korral. Kuigi ülevõtmist võib praegu lugeda piisavaks, peab märkima, et nende õigusaktide valguses võib karistuse ülemmäära rakendamine näida erandlik.

Eesti ja Ungari õigusaktid, mis näevad ette vastavalt kuue aasta ja viie aasta (müntide võltsimise eest) pikkuse ülemmäära, ei vasta raamotsuse kriteeriumidele.

Kui jätta kõrvale need karistuse ülemmäära puudutavad erandid, nähtub, et 27 liikmesriigi õigusaktidega on tagatud raamotsuses kirjeldatud süüdistustega kaasnevad tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad karistused.

4.6. Jurisdiktsioon – artikkel 7

Kokku on artikliga 7 kooskõlas kahekümne nelja liikmesriigi õigusaktid.

4.7. Juriidiliste isikute vastutus ja neile kohaldatavad karistused – artiklid 8 ja 9

Võttes muu hulgas arvesse teise aruande järeldusi, selgub, et 20 liikmesriigi õigusaktid on üldiselt kooskõlas juriidiliste isikute vastutust puudutavate sätetega. Portugal, Slovakkia ja Tšehhi Vabariik ei ole võtnud raamotsuse artiklite 8 ja 9 ülevõtmiseks vajalikke meetmeid. Ühendkuningriik ei ole oma õigusakte muutnud, kuigi need pole kooskõlas kohustusega sätestada juriidiliste isikute vastutus. Tsiviilõiguse järgi võib süüühimõttest lähtuvalt kohustada hüvitama kohtu poole pöördunud eraisikust osapoole kahjud, kuid see ei tähenda karistust raamotsuse artiklite 8 ja 9 mõttes. Lisaks kahjustab raha võltsimine avalikku huvi ja enamikul juhtudel ei põhjusta see tsiviilkahju.

Hispaania ja Luksemburgi õigusaktides ei nähta karistusena ette trahve, kuigi need on artikli 9 kohaselt vajalikud. Nendes riikides on ette nähtud raamotsuse mõttes täiendavad karistused, nagu juriidilise isiku tegevuse peatamine või laialisaatmine.

4.8. Varasemad süüdimõistvad kohtuotsused – artikkel 9a

Kreekas võetakse välismaal langetatud süüdimõistvaid kohtuotsuseid arvesse, kui neid on enam kui kaks ja kui nende eest määratud karistust on kantud välismaal kas või osaliselt. Need tingimused ei vasta raamotsuse eesmärgile, sest need muudavad varasema süüdimõistva kohtuotsuse tunnustamise märksa keerulisemaks, kui on ette nähtud artiklis 9a. Oma vastuses osutasid Kreeka ametiasutused, et on alustatud asjaomaste artiklite muutmise artikkeliga 9a kooskõlla viimiseks.

Riikide puhul, kes viitavad üldiselt ja eristusi tegemata süüdimõistetud isiku minevikule, tuleb märkida, et need juriidilised sätted ei ole raamotsuse nõuetega vastuolus. Siiski oleks õiguskindlus (tegur, mida arvestatakse ülevõtmise tõhususe hindamisel) suurem, kui nende liikmesriikide õigusakte muudetakse selliselt, et

nendes mainitaks selgesõnaliselt nimetatud süüdimõistvate kohtuotsuste arvestamist varasema karistatusena. Et mõne teise liikmesriigi kohtu langetatud süüdimõistvale kohtuotsusele selgesõnaliselt ei viidata, võib see praktikas tähendada, et neid kohtuotsuseid ei võeta arvesse.

5. JÄRELDUSED

5.1. Üldised järeldused

Nõukogu 29. mai 2000. aasta raamotsuse võltsimisvastase kaitse tugevdamiseks kriminaal- ja muude karistuste abil seoses euro kasutuselevõtmisega ülevõtmist hinnatakse mõnest puudusest hoolimata üldiselt rahuldavaks. Raamotsuses määratletud süüteod ja karistused on liikmesriikide õigusaktidesse üle võetud. Seega on euro kaitstud raamotsuses nõutud tõhususega. Raamotsus on niisiis täitnud soovitud eesmärgi ja selle lõplikuks elluviimiseks on vaja vaid väikese hulga riiklike meetmete võtmist.

5.2. Konkreetsed järeldused

Täpsemalt on raamotsuse eesmärgid saavutatud kõige olulisemates punktides. Nii loetakse raha pettuslikku valmistamist ja muutmist ning võltsitud raha ringluseelaskmist süütegudeks kõigi liikmesriikide õigussüsteemides. Enamikus õigussüsteemides on selgesõnaliselt karistatavaks tunnistatud ka võltsitud raha import, eksport ja vedu. Mõnes õigussüsteemis on need tegevused karistatavad veo või omamise mõiste kasutamise abil. Kuigi süütegude eest määratakse mitmesuguseid karistusi, vastavad need raamotsuses kehtestatud kriteeriumidele. Erandiks on kaks liikmesriiki. Lisaks rakendab suurem osa liikmesriikidest juriidiliste isikute vastutuse põhimõtet. Enamiku liikmesriikide õigusaktide kohaselt arvestatakse varasema karistatusena ka teistes liikmesriikides langetatud lõplikke süüdimõistvaid kohtuotsuseid.

Üldiselt rahuldavast kokkuvõttest hoolimata ei ole raamotsuse sätteid kõigis liikmesriikides täielikult kehtestatud, nii et mõnel üksikjuhul võib ülevõtmist pidada puudulikuks. Raamotsuse täielikuks ülevõtmiseks on vaja, et liikmesriigid viiksid oma õigusaktidesse sisse järgmised muudatused. Vajalikud muudatused esitatakse vastavalt raamotsuse sätete järjekorrale.

Artikkel 2

Sloveenia peab ratifitseerima 20. aprillil 1929 Genfis sõlmitud rahvusvahelise raha võltsimise vastase konventsiooni.

Artikkel 3

Eesti ja Sloveenia õigusaktides tuleb muuta karistatavaks võltsitud raha vedu, import ja eksport.

Eesti ja Poola õigusaktides tuleb muuta karistatavaks raha võltsimiseks mõeldud vahendite valmistamine ja omandamine.

Artikkel 4

Hispaania õigusaktides tuleb muuta karistatavaks raha ebaseaduslik valmistamine seaduslike vahendite või seadmete abil.

Artikkel 5

Sloveenia ja Tšehhi Vabariigi õigusaktides tuleb muuta karistatavaks käibelelaskmata, kuid ringluseks mõeldud raha pettuslik käibelelaskmine.

Artikkel 6

Ungari õigusaktides tuleb sätestada vähemalt kaheksa aasta pikkuse vanglakaristuse ülemmäär müntide võltsimise korral.

Eesti õigusaktides tuleb sätestada vähemalt kaheksa aasta pikkuse vanglakaristuse ülemmäär, sõltumatult sellest, kas tegu on varasema karistatuse või suures ulatuses toimunud võltsimisega või mitte.

Artiklid 8 ja 9

Slovakkia, Tšehhi Vabariigi ja Ühendkuningriigi ametiasutused peavad võtma vajalikud meetmed juriidiliste isikute vastutuselevõtmise võimaldamiseks, et täita raamotsuse artiklites 8 ja 9 ettenähtud tingimusi.

Hispaania ning Luksemburgi õigusaktides tuleb juriidiliste isikute vastutuselevõtmisel sätestada karistuseks ka trahvid.

Artikkel 9a

Kreeka, Luksemburgi ja Poola õigusaktides tuleb sätestada teistes liikmesriikides langetatud süüdimõistvate kohtuotsuste arvestamine varasema karistatusena.

5.3. Täiendava teabe edastamine

Järgmiste liikmesriikide ametiasutused peaksid komisjoni talitustele edastama alltoodud punkte käsitleva teabe.

Bulgaaria

Käibelelaskmata raha pettuslik käibelelaskmine (artikkel 5), juriidiliste isikute vastutus (artiklid 8 ja 9) ja varasem karistatus teises riigis (artikkel 9a).

Eesti

Seaduslike seadmete abil raha ebaseadusliku valmistamise (artikkel 4) ja käibelelaskmata raha pettusliku käibelelaskmise (artikkel 5) karistatavaks kuulutamine.

Iirimaa

Varasem karistatus teises riigis (artikkel 9a).

Malta

Genfi konventsiooni ratifitseerimine, liikmesriikide jurisdiktsioon artikli 7 kohaselt, juriidiliste isikute vastutus (artiklid 8 ja 9) ja varasem karistatus teises riigis (artikkel 9a).

Portugal

Juriidiliste isikute vastutus (artiklid 8 ja 9).

Rumeenia

Seaduslike seadmete abil raha ebaseadusliku valmistamise (artikkel 4) ja käibelelaskmata raha pettusliku käibelelaskmise (artikkel 5) karistatavaks tunnistamine, juriidiliste isikute vastutus (artiklid 8 ja 9) ja varasem karistatus teises riigis (artikkel 9a).

Soome

Varasem karistatus teises riigis (artikkel 9a).

Ungari

Käibelelaskmata raha pettusliku käibelelaskmise karistatavaks kuulutamine (artikkel 5).

Ühendkuningriigi ametiasutused peavad edastama komisjoni talitustele teabe teises riigis varasema karistatuse (artikkel 9a) ja raamotsuse kohaldamise kohta Gibraltaril.